12To 243/2010 - 204

U s n e s e n í

Krajský soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 22. července 2010 odvolání státního zástupce Okresního státního zastupitelství Praha - západ ve věci **obžalovaného V S ,** nar. , proti rozsudku Okresního soudu Praha – západ ze dne 10. prosince 2009, čj. 1 T 228/2009 – 190, a rozhodl **t a k t o :**

Podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. řádu se napadený rozsudek **v celém rozsahu r u š í** a podle § 259 odst. 1 tr. řádu se věc **vrací** soudu I. stupně.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný V S podle § 226 písm. b) tr. řádu zproštěn obžaloby pro skutek spočívající v tom, že dne 2.7.2007 umístil na www. .org a takto veřejnosti zpřístupnil český překlad článku pod názvem „Holocaust a jeho čtyřmilionová varianta“, zpochybňující svým obsahem nacistické genocidium na Židech za druhé světové války, co do rozsahu obětí a zejména i zpochybňováním existence nástrojů tohoto genocidia, jako byly tábory smrti a plynové komory, zejména výroky: „Ve skutečnosti neexistuje žádný důkaz, že byl v jakémkoliv táboře smrti používán jedovatý plyn, plynové komory nebo plynové pece“, „Tábory smrti kontrolovali kvalifikovaní inženýři a ti uvedli, že zmiňovaná zařízení byly sprchy, že nemohla být používána jako plynové komory a že údajná úmrtí byla nemožná. Za své posudky byli uvězněni“, „Existuje i množství očitých svědectví vězňů, kteří existenci táborů smrti popírají i ti jsou umlčováni a vězněni.“, v úmyslu polemizovat o podstatě a rozsahu nacistického genocidia proti Židům za druhé světové války, čímž měl spáchat trestný čin podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 261a tr. zákona.

Proti tomuto rozsudku podal státní zástupce ihned po jeho vyhlášení v hlavním líčení odvolání v neprospěch obžalovaného, v němž se zprošťujícím výrokem nesouhlasí. Namítá především, že napadený rozsudek je v zásadě nepřezkoumatelný, neboť z něj nelze bezpečně zjistit, zda okresní soud má výhrady pouze k subjektivní stránce trestného činu a nebo, zda má za to, že nejsou naplněny objektivní znaky jeho skutkové podstaty a v této souvislosti je poněkud problematické s argumenty okresního soudu polemizovat. Domnívá se, že tak, jak je

skutek v obžalobě popsán, zcela nepochybně naplňuje znaky skutkové podstaty předmětného trestného činu, neboť došlo k veřejnému publikování textu zpochybňujících nacistické genocidum nebo jiné zločiny nacistů prostřednictvím internetu. Zveřejněné texty buď přímo popírají některé praktiky masového vyvražďování nebo je na jiném místě citovanými výroky relativizují, zpochybňují jejich podstatu nebo rozsah a tím tyto jevy zlehčují a zpochybňují. Podle jeho názoru by povaha nástrojů a rozsah nacistického genocida neměly být předmětem sporu či polemik. V tomto směru je třeba vycházet z rozsáhlých podkladů, které byly předmětem dokazování před Norimberským tribunálem, přičemž z toho vycházel i český zákonodárce, když zákonem č. 405/2000 Sb. po vzoru některých evropských zemí zákonem zakotvil potírání zpochybňování holocaustu. Z objektivního hlediska tak nemůže být pochyb o tom, že tvrzení, že v předmětných koncentračních táborech nebyly žádné plynové komory, nýbrž bylo experty ověřeno, že šlo o sprchy apod. je tzv. „osvětimskou lží“ hodnou odsouzení. Z rozsudku soudu I. stupně však neplyne, zda alespoň z tohoto hlediska sdílí tvrzení obžaloby anebo i v tomto směru má pochybnosti o naplnění znaků skutkové podstaty, jak by se zřejmě dalo dovozovat. Z hlediska hodnocení subjektivní stránky souhlasí s nezbytností prokázat úmysl pachatele zpochybňovat nacistické genocidum na židovském obyvatelstvu. Nesdílí však přesvědčení, že by tento úmysl nebylo možno dovodit proto, že obhajoba obžalovaného je logická a nikoli účelová zejména v kontextu celkového obsahu webu, kde jsou otvírána k diskuzi i jiná kontroverzní témata. Výklad zákona v tomto ohledu považuje za příliš extenzivní, když jiná problematická témata, byť kontroverzní, sice mohou vyvolávat nejrůznější vášně, avšak sotva je lze přirovnávat ke zvěrstvům nacistického genocida. Taková zjednodušení je třeba rozhodně odmítnout. Z tohoto pohledu ani poukazování na svobodu slova není přesné už jenom proto, že od svobody nelze obvykle oddělit ani odpovědnost za případný exces do vztahů, které požívají zákonné ochrany. V tomto směru ovšem soudem I. stupně akceptovaná snaha vyvolat diskusi o názorech na nacistické genocidum na židovském obyvatelstvu naráží na skutečnost, že tato diskuse již z tohoto problematického hlediska byla do jisté míry uzavřena či ohraničena přinejmenším právě podmínkami ustanovení § 261a tr. zákona. Není nezbytné, aby obžalovaný byl nutně s uvedeným textem ztotožněn, podstatné je, že o závadnosti věděl a přesto text veřejně publikoval. Jeho publikační jednání bylo aktivní, vědomé a z obsahu textu mu muselo být zřejmé, že jde o výroky postižitelné, které s plným vědomím zveřejňoval, aby jim dodal publicitu a přispěl k rozšiřování těchto pojmů, které byly zákonodárce pro svou povahu shledány trestuhodnými. Navrhuje proto, aby Krajský soud v Praze napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Krajský soud jako soud II. stupně přezkoumal z podnětu podaného odvolání v intencích § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost výroků, proti kterým odvolání směřovalo, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad a dospěl k přesvědčení, že podané odvolání je důvodné.

Ačkoli prvý soud provedl celou řadu důkazů, které mohly k objasnění věci přispět a snažil se je hodnotit, nehodnotil prozatím provedené důkazy zcela v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. řádu a především proces jejich hodnocení nepopsal v odůvodnění napadeného rozsudku natolik přehledně, aby bylo možno bezpečně zjistit, z jakého důvodu uzavřel, že prokázané jednání obžalovaného nelze posoudit jako trestný čin. Napadený rozsudek je tak na hranici přezkoumatelnosti, a proto nemohl v předložené podobě obstát.

S okresním soudem se odvolací soud prozatím mohl zcela ztotožnit toliko ve skutkových zjištěních spočívajících v tom, že to byl právě obžalovaný, kdo nechal přeložit do češtiny a prostřednictvím internetu zpřístupnil české veřejnosti článek autora D. Cassidy nazvaný „Holocaust a jeho čtyřmilionová varianta.“ To ostatně sám obžalovaný nikterak nezpochybňuje, když okresní soud přečetl text článku v hlavním líčení k důkazu a v odůvodnění napadeného rozsudku konstatuje, že článek „obsahuje výroky popsané ve výroku rozsudku,“ tedy že „ve skutečnosti neexistuje žádný důkaz, že by byl v jakémkoli táboře smrti používán jedovatý plyn, plynové komory nebo plynové pece, tábory smrti kontrolovali kvalifikovaní inženýři a ti uvedli, že zmiňovaná zařízení byly sprchy, že nemohla být používána jako plynové komory a že údajná úmrtí byla nemožná (za své posudky byli uvězněni), existuje i množství očitých svědectví vězňů, kteří existenci táborů smrti popírají a ti jsou umlčováni a vězněni.“ V tomto ohledu nemohl odvolací soud okresnímu soudu v zásadě nic vytknout.

Ve vztahu k objektivním znakům jednání obžalovaného okresní soud poukazuje pouze na část odborného vyjádření z oboru historie a politologie, podle nějž lze předmětný článek označit za obecně neslušný a pomlouvačný a obsahuje slovní spojení, která je možno označit z urážlivá a bezcitná, avšak nevypořádal se již s tím, co lze poměrně bezpečně zjistit pouhým čtením předmětného znění textu a co bylo poněkud nadbytečně zjišťováno orgány činnými v přípravném řízení, že totiž předmětný text nacistické genocidum popírá (viz čl. 40 spisového materiálu). Jak však již bylo shora předesláno a odvolatel to zcela právem namítá, v odůvodnění napadeného rozhodnutí absentuje jasné a zřejmé vyjádření, zda má okresní soud

za prokázáno, že obžalovaný naplnil všechny znaky skutkové podstaty předmětného trestného činu po stránce objektivní a již jen z tohoto důvodu nemohl napadený rozsudek v předložené podobě obstát a musel být odvolacím soudem zrušen.

Pokud jde o subjektivní stránku jednání obžalovaného, soud naznačuje, že uvěřil obhajobě obžalovaného s tím, že s ohledem na charakter webu, bylo „vyvěšení“ článku projevem svobody slova, které by nemělo být omezeno ani ve vztahu k předmětnému článku, konkrétně uzavírá, že „ takový výklad ustanovení § 261a tr. zákona by byl příliš extenzivní a kolidoval by s právem na svobodu slova, ad absurdum by pak mohl vést k tomu, že budou trestně stíháni ti, kdo s uvedenými názory nesouhlasí a v rámci svých polemik je citují.“ Odvolací soud pochopitelně nemůže zasahovat do skutkových zjištění okresního soudu, avšak z uvedeného je patrno, že jeho hodnocení „subjektivní stránky“ jednání obžalovaného v sobě zahrnuje celou řadu v zásadě právních aspektů, s nimiž se nemohl odvolací soud ztotožnit a musel dát odvolateli v tomto ohledu zcela za pravdu.

Podle názoru odvolacího soudu nelze (s ohledem na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí prozatím v rovině obecné) srovnávat jakýkoli text popírající holocaust (resp. jiné zločiny nacistů nebo komunistů proti lidskosti) s jinými tzv. kontroverzními tématy, která by měla být ve společnosti garantující svobodu slova, běžně a bez jakýchkoli omezení diskutována, neboť na rozdíl od těchto poměrně běžně diskutovaných témat založila novela trestního zákona č. 405/2000 Sb. trestnost takového jednání, která v případě popírání holocaustu, resp. popírání, zpochybňování apod. nacistického genocida vychází z nezpochybnitelných poválečných Norimberských rozhodnutí, pochopitelně v případě, že jsou splněny podmínky v ustanovení § 89 odst. 4 tr. zákona, tedy že trestný čin je spáchán veřejně (což v nyní projednávané věci snad ani nemůže být zpochybňováno).

Již ve stanovisku trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Tpjn 302/2005, je poukazováno, že Česká republika zakotvila do svého právního řádu celou řadu ustanovení na ochranu základních lidských a občanských práv a svobod, rovnoprávnost lidí bez rozdílu rasy, etnické skupiny, národnosti, jazyka atd., přičemž ta je vyjádřena nejen v čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ale rovněž v čl. 3 Listiny základních práv a svobod a v neposlední řadě také v mezinárodních úmluvách, jimiž je Česká republika rovněž vázána. Na druhé straně je v tomto stanovisku upozorňováno na ústavou i dalšími zákony zaručenou svobodu slova, když z této právní úpravy je zřejmé, že

je státu dávána možnost v určitých případech svobodu slova omezit a tak tomu bylo nepochybně i v případě – zjednodušeně řečeno – popírání holocaustu. Tedy je zřejmé, že v tomto směru je přímo ze zákona svoboda slova jednoznačně omezena a nemůže být předmětem jakýchkoli polemik.

V citovaném stanovisku, s nímž se odvolací soud v právních aspektech dotýkajících se v obecné rovině rovněž nyní projednávané věci, zcela ztotožňuje, je také výslovně uvedeno, že v konkrétních případech bude vždy třeba pečlivě posoudit míru, jakou konkrétní projev zasahuje do garantovaného práva na rovnoprávnost bez ohledu na rasu, národnost, náboženskou příslušnost, sociální postavení či původ. Z odůvodnění napadeného rozsudku (viz poslední věta, odst. 5., str. 3 písemného vyhotovení) je zřejmé, že okresní soud rozvíjí úvahy „ad absurdum“ ….., avšak konkrétním způsobem se s danou problematikou nikterak důsledně nevypořádal, když odvolací soud sdílí s odvolatelem přesvědčení, že v případě zveřejňovaní textů popírajících holocaust (či obdobných ve smyslu příslušného zákonného ustanovení) tak, aby bylo upozorněno, na tvrzení některých osob evidentně v rozporu se závěry Norimberského tribunálu, nelze sice a priori možnost na takový text upozornit (například v případě vědeckých historických polemik), avšak (pokud zjevně popírá holocaust apod.) nemůže být v žádném případě předmětem veřejné diskuse, neboť to je ze zákona vyloučeno, když právě v tomto směru je podle názoru odvolacího soudu svoboda slova významně omezena.

Z uvedeného je patrno, že napadený rozsudek nemohl obstát, musel být odvolacím soudem zrušen, přičemž v případě zprošťujícího rozsudku nemohl odvolací soud sám ve věci rozhodnout a nezbylo proto, než věc podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátit okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

V dalším řízení bude úkolem prvého soudu, aby všechny provedené důkazy znovu v souladu se zákonem a logickými principy pečlivě hodnotil, objasnil své závěry ve vztahu k existenci objektivních znaků skutkové podstaty předmětného trestného činu, přičemž vypořádat se pak bude muset v intencích shora uvedeného a v souladu se stávající právní úpravou rovněž s tím, do jaké míry je možno za dané situace respektovat svobodu slova, kterou chtěl obžalovaný údajně tímto způsobem uplatňovat, resp. se subjektivní stránkou jeho jednání, což předpokládá nejen pečlivé a důsledné skutkové hodnocení, ale především důkladný rozbor platné právní úpravy (ve smyslu shora uvedeného stanoviska trestního

kolegia Nejvyššího soudu ČR). Okresnímu soudu pochopitelně nic nebrání v tom, aby ve věci provedl další dokazování nad rámec stávajícího (například k dalšímu objasnění předmětného textu, pokud jej nebude považovat za dostatečně srozumitelný apod.) tak, aby měl dostatek důkazů nezbytných pro své rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** další opravný prostředek **p ř í p u s t n ý .**

V Praze dne 22. července 2010

JUDr. Eva Milcová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení :
Drahomíra Špičková